

4 JUN 1925

V. évfolyam 21 szám.

Cluj (Kolozsvár), 1925. május 23

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:		Főszerkesztő:	Megjelenik minden szombaton.
Éves évre	100 L.	GYALLAY DOMOKOS	Szerkesztőség és kladóhivatal:
Három évre	50 L.	Szerkesztő:	Str. Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 5. szám
Öt évre	30 L.	PETRES KÁLMÁN	
Induló szám ára	2 L.		

Isten nevében!

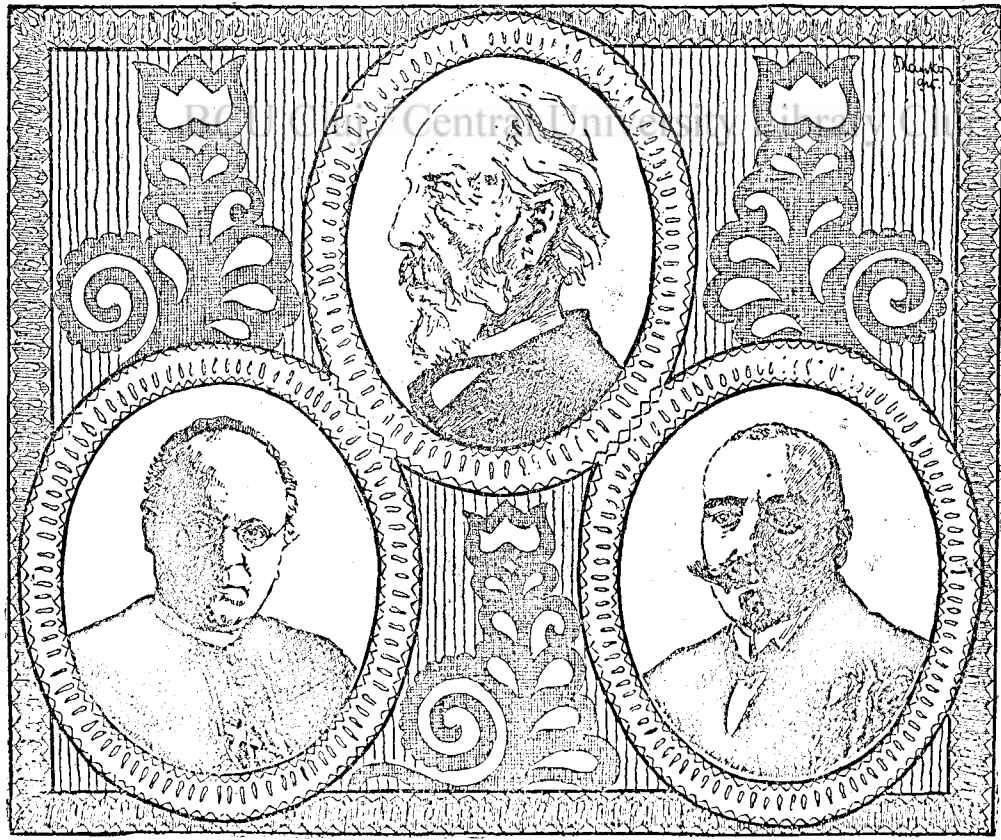
Magasztos órákat éltünk át a múlt 14-én, az erdélyi magyar egyházak főhatóságainak rendkívüli közgyűlésein. Láttuk a magyarság szívbeli, nagy megindulását, megfontoltság-tereddő, mely bölcsességét, hallottuk elszánt akaratának fogadalmait, éreztük megjelenek lükte-ését.

Az alkalom, amely május 4-ének történelmi pillanata adta nekünk, szomorú lesújtó: a nemzeti létezésre törő elszántság, határozott töbzódás közgyűlést el kellett sorompóba állítsunk. Am — ez a mód, hogyan ez a védekező mozdulatunk megtörtént, biztatást és bátorítást nyújt nekünk. Mert védekezésünk a magyar egység jegyében indult. Nemzeti művelődésünk, is-

koláink, ősi hagyományaink védelmében egy meggyőződés világítja meg utunkat, egy akarat irányítja lépéseinket, egy remény-

összetartásnak áldását termette számunkra a szenvedés.

Küzdelmünk vége, eredménye? A jövőd Isten kezében. Am Isten igéje biztosít: a földnek semmi hatalmasságai „a lelket meg nem ölhetik.”

Gr. Majláth Gusztáv Károly
róm. kath. püspök.

Ferencz József
unitárius püspök.

Nagy Károly
református püspök.

ség vigasztal, egy igazság éltet; egyik vagyunk felekezeti korlátokon túl emelkedve, egy a falu a várossal, egy a szegény a gazdaggal: im ezt az áldást, a magyar

tokat, amelyek a nemzeti kisebbségek lelkét a végső elkeseredésig fölzaklatják. Az előadó tisztet Dr. Balázs András referens töltötte be az elszántság könnyeit fakasztva a szivekből. Felszólalás nem történt, az előterjesztett

határozati javaslatot egyhangu, rajongó lelkesedéssel fogadták el.

A reformátusoknál dr. Illés Gyula ismertette a javaslatot, majd dr. Makkay Sándor mutatta ki az iskolai törvénytervezetnek nemcsak magyar-ellenes, de keresztényellenes voltát is. A tanácskozás rendjén többen felszóltak, mindnyájan az igazgatótanács javaslatának értelmében, amelyet egyhangu lelkesedéssel fogadtak el. Nagy Károly püspök meghatott szavakban foglalta össze a nehéz idők tanulságait s az egyház szerető támogatásáról biztosította a tanítói és tanári karokat, akiket Angheliescu törvénytervezete a magyar oktatással egyetemben meg akar semmisíteni. Az egyházkerület ezen a közgyűlésén foglalkozott a vallásügyi törvénytervezet sérelmeivel is.

Az unitárius főtanácsi gyűlésen Ferenc József püspök és Dr. Ferenczy Géza főgondnok elnökölték, az előadó tisztet Kovács Kálmán püspöki titkár töltötte be. A mély megihatottsággal meghallgatott határozati javaslatot pár hozzászólás után tomboló lelkesedéssel fogadta el a főtanács. A hozzászólásokból kiemeljük Bodor Ferenc vargyasi székely gazda szavait, aki a falusi nép érzelmeit tolmácsolta. — Mi, falusi gazdák bizalommal állunk egyházaink vezető férfiai mögött, küzdelmüket a magunkénak valljuk, annak támogatására készek vagyunk az áldozatokat meghozni! — mondotta.

Bizonyosak vagyunk benne, hogy lapunk olvasói, az erdélyi magyar kisgazdák százai egy szívvvel lélekkel osztrják a Bodor Ferenc nemes érzelmeit.

* * *

Az erdélyi három magyar egyház a következő egyöntetű határozatot hozta az Angheliescu által benyújtott törvényjavaslatra nézve:

1. E törvényjavaslat lábbal tiporja a Krisztus anyaszentegyháza tanítói küldetésén nyugvó iskolatartási jogát s megnehezíti, vagy éppen megakadályozza ezirányú kötelessége teljesítését.

2. Egy szűkebbkörű nevelési-eszményű nacionális kultúra állami kisajátításával és összes állampolgáira való rákényszerítésével megakadályozza az egyetemes emberinek, mint Isten gyermekei testvéri közösségének krisztusi valláserkölcsi kulturával való szolgálatát.

3. Keresztény nevelési eszmény híján szükségképpen gyűlölködő ellentéteket, hatalmi erőszakot szolgálnak.

4. A meglevő iskolák vezetését kiveszi az iskolafentartó

egyház kezéből s ezzel iskoláink nevelésének hitvallásos szeltemben való irányítását a fentartó egyházra nézve lehetőlenné teszi.

5. Az anyanyelvi kultúra elnyomásával a kisebbségek gyermekeinek „ellopja a lelkét“ (N. Jorga), s ezzel elsorvasztani igyekszik egyházunkhoz való hűségüket.

6. A kisebbségek anyagi tönkretétele mellé társítja azok kulturális visszafejlesztését.

7. Kijátzza a békeszerződések biztosította kisebbségi jogokat, különösen a párisi 1919. december 9-iki kisebbségi egyezmény 9., 10., 11. cikkeit s a gyulafehérvári határozatok azon alapelvét, hogy Romániában minden nép gyermekei saját tanítójuk által, saját nyelvükön oktattatnak.

8. Elkobozza egyházunk iskolai autonómiáját.

9. Sok nyílt és rejtett ajtót tartogat a miniszteri önkény számára, melyeken keresztül a javaslat szelidebb rendelkezései is hatálytalaníthatók vagy félretolhatók.

10. Törvényhozási előkészítése és tárgyalási módja is nélkülözi a kívánt alaposságot.

a) A hitvallásos iskolák felállítására, fentartására, azok vezetésére és kormányzására vonatkozó ősi, autonóm jogaihoz, melyeket nemcsak a régi törvények, hanem a párisi kisebbségi egyezmény 99. paragrafusa is biztosítanak egyházunknak, rendületlenül ragaszkodunk;

b) óvást emel a magánoktatásról szóló törvénytervezet ellen, mely mindeme jogokat lábbal tiporva, lényegében a népkisebbségi hitvallásos iskolák megsemmisítését célozza; a ráknbizott intézményekben rejlő erkölcsi értékeket, egyházunk szabadságát és emberi jogainkat gyökerükben támadja meg: épp ezért és a benne rejlő súlyos intézkedéseknél fogva, továbbá az állami népoktatási törvénytől, valamint a kormányzati intézkedéseknél fogva, annak végrehajtását egyházunkra nézve lehetetlennek tartja;

c) elismeréssel veszi helyeslő tudomásul, hogy a főhatóság a

többi magyar felekezetekkel egyetesen elnöksége útján, sürgősen felhívta a Nemzetek Szövetségét a Főtanácsának figyelmét az előterjesztésekre, melyek egyházi vallási kisebbségi jogait — főleg a párisi egyezmény 9., 10. cikkében biztosítottakat — fenntartják;

d) helyesli a főhatóságnak a kisebbségekhez küldött körleveleiben maga részéről is felhívja az egyházakat a vett utasításokhoz képet járni el;

e) az itt bemutatott és elfogadott kéréssei fordul a román törvényhozás két házához és alázza felségfolyamodvánnyal Öfelségéhez;

f) utasítja az illetékes szerveket, hogy a hazai törvények nemzetközi szerződések adta jogai alapján alkalmas időben és módorvoslást keressen sérelmeitől úgy általánosságban, mint egyéni történetekben a Nemzetek Szövetségénél is;

g) felhatalmazza az illetékes egyházi szerveket, hogy engedélyezésére alkalmas időben formában egy kiáltvánnyal forduljanak a világ művelt népeinek elnökségében hittestvéreinkhez, tárván az itt megsemmisítésük iránti törekvéseket, azok szemben alkalmas védelmet kértől;

h) amennyiben az Angheliescu féle javaslat lényeges kedvező módosítás nélkül emelkedne vényerőre, egyházunk keresztény méltatlan szenvedéseket, de addig, míg a lelkiismeretünk nem szere reá nem diktálja, hogy kámb kell engedelmeskedni az illetékesnek, hogysen az embereknek;

i) e történeti pillanatban aggodalmakkal teljes szívvel idézi atyáink küzdelmeinek, szenvedéseinek és áldozatainak emlékét, hogy Krisztus Urunk Romániába szakadt magyar méltó lesz atyáihoz úgy a szenvedések hordozásában, mint a szavatok hozatalában és az ügy gondviselésébe vetett hitből tett erő és kitartás megmutatásában.

Isten legyen segítségünkre!

KÜLFÖLD

A kisantant konferenciája. A kisantant államainak január óta folyton tartott konferenciáját végre megtartották Bukarestben. A tanácskozásokat a külügyminiszter vezette s az orosz, Szerbia részéről Nincsic, Csehország részéről Benes külügyminiszter részt. Általában azt várták, hogy alkalommal meg fog történni Lengyelországnak és Görögországnak a kisantant-hoz való csatlakozása. Ez azonban nem következett be, csupán arról számoltak be, hogy Szerbia Görögországgal, Csehország pedig Lengyelországgal folytatott tárgyalásokat, amelyek célja Európa mostani helyzetének fenntartásának biztosítása.

A tanácskozásokról kiadott hivatalos közlemény örömet fejez ki, hogy Bulgáriának sikerült a bolsevizmust leküzdenie. Magyarországot illetően pedig sajnos nem állapította meg, hogy sem az a lehetőség, ahogyan Magyarország a pénzügyi szanálást folytatja, sem az, ahogyan a békeszerződés egyes — főleg a lengyel munkásokra vonatkozó — pontjait megvitatja, nem alkalmas arra, hogy a közszomszédállamokkal Középeurópa gazdasági konszolidációjához szükséges bizalmi viszonyt megteremtse. Ezzel szemben a tárgyalással a hivatalos közlemény a következőkben: Szerbiának a Népszövetség által megkezdett gazdasági szanálását az értekezlet tagjai nem is tovább kell folytatni, de a kisantant államai föltétlenül szükségesnek látják Ausztria kérdésében is a békeszerződés minden pontjának betartását. Magyarországon a közleményben Magyarországot érintő része nagy mértékben elmaradt. Apponyi Albert gróf arra feleletet. E szerint a magyar gazdasági szanálás nemzetközi ellenőrzés alatt történik, Smith főbiztos vezetésével. Ezt tehát Magyarország ellen nem lehet felvetni nem lehet. Ugyanugy lehet a lefegyverezés körüli munkára sem hivatkozni, mert az is szerinte s nemzetközi ellenőrzés alatt történik.

Ausztriában a békeszerződés „minden pontjának megtartására” vonatkozóan nagy érték, hogy az Ausztriának a Népszövetséghez való csatlakozására vonatkozik. Ebben a tekintetben az államok osztrák telfogás az, hogy nem Ausztriának akarja magához csatlakozni, hanem az osztrák nép kíván csatlakozni. Épen azért, mert ez a megértelmű kívánsága, annak megvalósítása nem jogosult.

Azóta várt konferencia tehát nem fog a hozzáfűzött reménységek-

hez s nem jelent haladást az általános békekesség felé.

Angol javaslat a világbéke biztosítására. Az angol kormányhoz közelálló körökben Chamberlain angol külügyminiszter új kibontakozási javaslatairól beszélnek, amelyekkel Franciaországot és Németországot egyaránt szeretné kielégíteni. Ez a terv elfogadná a francia politika kívánságát, hogy Anglia Franciaországgal és Belgiummal megint egy formális antantot alkosson. De ugyanakkor revízió alá veszi a békeszerződéseknek a lengyel korridorra vonatkozó és Németországot mélyen sértő rendelkezését is és ezzel a német politikai világot készülni megvárja. Ugyáltszik, az angol külpolitika ismert józansága komolyan foglalkozik az igazságos béke megteremtésének gondolatával.

Tót gyűlés a Tótföldön. A tót néppárt nagy közönség jelenlétében gyűlést tartott Iglóban. A gyűlés főszónoka Hlinka páter volt, aki beszédében szélsőséges hévvel támadta a prágai politikát. A demokrácia prágai értelmezésében, szerinte, közéleti romlottságot jelent. A prágai katonai uralom a Felvidéken több katonát soroz, mint a magyar uralom azt valaha tette. Élesen kikelt Hlinka a Felvidékre cseh hivatalnokokkal való előzőnlése ellen is. Ezután Juriga Nándor hangoztatta a Tótföld autonómiájának nagy fontosságát és feltétlen szükségét. Tomanek képviselő felsorolta egymás után az ötvenkétféle adót, amelyet a Felvidék lakói fizetnek. A prágai kormány — folytatta Tomanek — a nagy urat játsza a nép zsebéből. A szlovák felvidéknek olyan autonómia van szükségére, amelyben a Felvidék lakói lehetnek az urak és nem a prágai zsarnokság. A tótok — ugylátszik — komolyan akarják eredeti gondolatuknak, a Tótföld autonómiájának megvalósítását. Nem is igen lehet régi viszonyok teljes megsemmisítésével egyszerre új életet teremteni.

Új rend a külföldi utasokkal Magyarországon. Junius 15-től kezdve a Magyarországra érkező külföldieknek többé nem kell már a rendőrségen jelentkezniök. Egyszerűen bejelentő lapot állítanak ki s már ennek alapján két hónapig tartózkodhatnak az országban. A rendőrfőkapitány azonban irasos kérésre, hosszabb engedélyt is adhat.

Hindenburg bevonult Berlinbe. A német köztársaság új elnöke, Hindenburg, elfoglalta hivatalos méltóságát. Május 11-én vonult be Berlinbe s ez a bevonulás diadalmenethez hasonlított. A német nemzet nagy tisztelettel fogadta világhírű fiát, amerre elvonult Berlin utcáin, százezrek ujjongtak, autójára

virágosó hullott. Hindenburg nagy egyénisége már is érezteti hatását a német közéletben. A lapok párikülönbség nélkül hódolattal irnak róla és bizonyosra veszik, hogy Hindenburg a páriok fölött állva, a német egységet fogja szolgálni.

Brusszilov látogatása Németországban. A lengyel lapok megriadva kürtölik világgá, hogy Brusszilov a félelmes hírű orosz hadvezér Németországba utazott Von Sekt vezérkari főnök meglátogatására. Az orosz lapok azt írják, hogy Brusszilov egészségi okokból kelt utra, a lengyelek azonban azt állítják, hogy e látogatás alkalmával az orosz hadsereg ujjászervezését beszéltek meg a német vezérkari főnökkel. Állítólag sok német tiszt fog Oroszországba telepedni a szovjet-hadsereg kiképzésére.

HIREK

Ujabb fejlemények az Anghelescu iskolatörvénye körül. — Lapunk első cikkében ismertettük azt a fölemelően egyöntetű állásfoglalást, amellyel a magyar egyházak Anghelescu iskolatörvényének veszedelmes irányzata ellen tiltakoztak. Ez a tiltakozás már eljutott a Szenátushoz. A május 15-i szenátusi gyűlésen Pál István szenátor nyilatkozatot olvasott föl, amely az egyházak tiltakozását tartalmazza. Rámutat arra, hogy a javaslat egyáltalán nem veszi figyelembe a kisebbségi oktatási rendszert. Tiltakozik az ellen, hogy a javaslat részletes vitáját lehetlenné teszik azáltal, hogy a tárgyalás idejét a lehető legrövidebbre szabták. Ilyen körülmények közt az egyházak képviselői nem vesznek részt a javaslat tárgyalásán s azt, ha megvalósul, az erőszak törvényének fogják tekinteni, amit egy jobbindulatu és igazságosabb kormányzatnak meg kell szüntetnie.

Fülöp Béla szenátor a Magyar Párt nevében ugyancsak a szenátus gyűlésén kinyilatkoztatta, hogy a párt teljesen azonosítja magát az egyházak részéről elhangzott tiltakozással s a maga részéről is a törvényt az erőszak törvényének fogja tekinteni.

Román részről Hancu liberális szenátor, mint előadó szólalt föl

s azért magasztalta a javaslatot, mert az a román nyelv elsajátítására vezeti a nemzeti kisebbségeket.

Az amerikai katolikusok iskolái. Anghelescu ur büszkén veri a mellét, hogy ő a kor előrehaladott szellemét képviseli, mikor az oktatásügyet államosítani akarja és a hitvallásos oktatást visszaszorítani törekszik. Ez a büszkélkedés persze hamis alapokon épült fel. Az igazán művelt országokban a hitvallásos iskolák a legszebben virágzanak. Példa erre az amerikai Egyesült Államok oktatásügye. Ott a katolikusok saját költségükön 6550 elemi iskolát tartanak fenn. Ezenkívül fenntartanak 16 egyetemet, 114 főgimnáziumot, 723 alginimnáziumot, 828 más iskolát. A kor előrehaladott szelleme tehát — Amerika példája szerint — egyáltalán nem kívánja az erkölcsi nevelésre törekvő hitvallásos iskolák megfojtását.

Hivek halála. Megható módon ráják le hálájukat a dési református egyházközség hivei egyik volt lelkészüknek, Vásárhelyi Boldizsárnak 25 esztendeig tartott áldásos működése iránt. A presbiterium elhatározta, hogy az egyházközség egyik új harangját nevezett lelkész tiszteletére Boldizsár-harangnak fogják elnevezni.

A csiksomlyói Szent Ferenc-rendi kolostor meghívója az 1925-ik év május 29., 30. és 31-én tartandó csiksomlyói pünkösdi bucsura. A somlyói Mária lábainál imádkozó, jobb erkölcsöket, boldogabb, nyugodtabb napokat esedező székely népünk ezen évben is összesereglik az ősi kegyhelyen, hogy lelke Istenhez emelkedjék. Imádkozunk őszinte buzgóságának felelevenedéseért, egyházunk és hitünkhöz való ragaszkodásunkért, hogy új fényben ragyogjon a régi, ősi hit s a Mária-tisztelet! Aki teheti, jöjjön el Somlyóra s itt tartson rendet és fegyelmet mindenki, különösen a körmenet alatt, hogy rendezett ünnepünk minden kellemetlenséget elkerüljön s egymás hitén és fegyelmeztségén épüljünk. A *Szent Ferenc-rendi kolostor*.

Jairus leánya. A csikszentsimoni kath. népszövetség keretei között működő leányegyesület tagjai nagy sikerrel adták elő Pailler Vilmos 3 felvonásos műjátékát. A szereplők közül különösen kiemelkedő Hadnagy Gergelyné és leányának, Jolánkának az alakítása. Nagyon jól adták elő szerepüket Pál Tutyika, Bardócz Annuska és Böske és Veress Rózsika. Különösen meghatóak voltak az énekdarabok,

amelyek nemcsak a csikszentsimoni leányokat dicsérik, hanem az énektanító Gergely József kántortanítót is. Az előadást Finta Árpád tanító rendezte nagy ügybuzgósággal. A tiszta jövedelem 2575 leu volt, ami az iskola részére szerzendő harmoniumhoz az első nagyobb összeg, amit annak lehet köszönni, hogy Pomeráncz József, gyárigazgató, Bardócz Márton kereskedő, Dr. Gernád Jenő orvos, Sebestyén Gábor és még többen nagyobb összegekben fizettek felül, amiért ezután is hálás köszönetet mond a rendezőség.

Emlékezés hősekre. Magyarországból mostanság nagy zarándokcsapatok vonulnak Rómába a szent év megünneplésére. Egy ilyen zarándokcsapat megható módon fejezte ki kegyeletét az olasz harctéren elesett magyar hősök iránt. Mikor ugyanis a szóbanforgó zarándokcsapat vonata lassított menetben áthaladt a Piave hidján, a csapat vezetője illatos, szép fenyő koszorút dobott a rohanó folyóba, amelyben annyi kitűnő magyar hős lelke korai sírját. A zarándokok könnybelábadt szemekkel emlékeztek meg a hősi halottakról.

Marghiloman Sándor halála. Nevezetes alakja költözött el közelebből a román politikai életnek. Marghiloman Sándor folyó hó 10-én 70 éves korában meghalt. A megboldogult egyike volt azoknak, akik a románok, németek és magyarok együttműködéséért küzdöttek. Politikai ellenfelei a háború befejezése óta üldözték és szidalmazták német- és magyar-barátságáért, ő azonban emelt fővel tartott ki meggyőződése mellett.

A szófiai merénylőket halálra ítélték. A napokban ítélezett a bolgár hadbírótság azok felett az istentelen emberek felett, akik az egyik szófiai templom felrobbantásával százak halálát okozták. A vádlottak közül nyolcat halálra ítélték, egyet 6 évi börtönre. A gonosztevők az ítéletet elszánt mosollyal fogadták. A hadbírótság az ítéletet azzal indokolta meg, hogy a vádlottak az állami rend erőszakos fölforgatása végeit követték el rémes merényletüket.

Mennyi ember él a földön? Egy statisztika, amelynek megbízhatóságát ellenőrizni igen nehéz, kimutatja, hogy földünkön 1.500 millió ember él. Ebből meghal évente 35 millió, születik 36 millió 742 ezer ember. Az 50 ik életét több nő éri el, mint férfi.

Megnémult egy gyermek a cigányok fogságában. Nagyszébenben történt, hogy a vándorcigányok elraboltak egy tizenegyéves fiút és magukkal hurcolták Sellenberg községig. A gyermek

ittén kiszabadult a cigányok fogságából, de a kiállott félelem miatt megnézett. A veszedelmes cigányokat vasrávanya szebeni ügyészség fogházába szállította.

Amikor veszedelmes utazni. A múlt évben is alkalmunk volt foglalkozni egy sajnálatos esettel, amely május 15-én Kolozsvár—Balázsfalva között közlekedő vonat jászódott le. Az eset az ide hatvanvonzott mértékben megisméltető a balázsfalvi ünnepségekre utazó román diákok a vonaton és az állomásokon zsidó utasokat kegyetlenül elverték, vonaton leülődzték. Az ünneplésnek a n... bizony nem válik dicséreté az igazságnak.

A gyors növekedés főtálatása. Erdélyi hírt közöl egy angol újság Pol... zky Erneszt angol vegyész oly... oltó... agot állított elé, amely meggyorsítja a növények és állatok növekedését. A folyadék beoltása után a szervezet néhány nap alatt akkorát fejlődik, mint rendszer körülmények közt éveken át. Kísérletek során némely növénymag elültetése után való reggel már kikeltek 48 óra alatt kivirágzott. A feltaláló abból indult ki, hogy a gombák fölötté gyorsan nőnek, tehát lenni kell valami anyag, ami a növekedést meggyorsítja. A főtálatás az anyagot sikerült feltalálni. Ha... ur megjelöl a valóság, a... mán... velt... nagyon át fog... kula... emberiség gazdasági berendezkedéséért.

F... ves... Men óhajta tölni... szab... zid... szerényigényű tisztviselő... leán... zok... tők hajlandók volna... ellát... el... szíveskedjenek a... díj... jelölésével szerkesztőségünkhöz írni.

M... rőtető nap! munka... csodásan üdit és frissít a valódi DIAN... SÓSBORSZESZ-szel való bedörzsöléssel.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság.

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirei (volt Mátyás Király-tér) 7.

Alaptőkéje: 25,000,000
Tartalékok: cca 24,200,000

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. Affiliált intézetei: Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T. Nagyenyed, Torda-Aranyos vármegyei Takarékpénztár R.-T. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-T. Székelyudvarhely.

Árurahtáral a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámlát, átutalásokat teljesít. — Mindenféle bankeszközletet előnyösen végez. — Safe deposit Engedélyezett devizahely!

Vásároljon a PARISIEN-áruházban Cluj-Kolozsvár

Regia Ferdinand 12. szám alatt, hol minden ércéket a legolcsóbban szerezhetsz be.

Levél a szerkesztőhöz.

Tek. Szerkesztő úr!

A csiki választás után irt levelemben helyzetünkről szólva említettem, hogy előjáróink találnak módot arra is, hogy kivihessék részüket fánkból, bárányainkból és szűkös, termésünkből. Minthogy ezen kijelentésemre bővebb magyarázatot kért Szerkesztő úr, minden téves következtetés, vagy téves értelmezés elkerülése végett kérésének az alábbiakban igyekszem eleget tenni.

Apáinkról ránk maradt ősi szokásunk a kalákázás. Ha valami dolgunkat saját erőnkől nem tudjuk a megfelelő időben elvégezni, vagy magunkra nagyon sokáig tartana az elvégzése, vagy hogy egyéb időhöz kötött dolgunkban hátramaradást szenvednénk, akkor az esedékes dologra alkalmas módon kalákát hívunk, vagyis megkérjük az atyafiságot, amely a sok szegénységi és komasági viszony révén elég nagy. Szükség esetén meghívjuk a szomszédságot is, esetleg a falubelieket is, másokat is és a meghívottak pénzét fizetés nélkül dolgozni, hacsak valami különösebb ok nem akadályozza őket. A kalákát hívó gazda becsülettel dolognak tartja a megjelentekkel szemben adott esetben a viszonzást. Minthogy egész esztendőn át sokféle dolgunk van, melyeknél jól fog a segítség, a kaláka is nagyon sokféle, de én csak azokat sorolom fel, amelyek a jelenlegi kijelentésem magyarázatára szolgálnak.

Legjobb székely gazdának alig van több juha 4—5-nél, amelyek biztosítják a télre és gyapjuszükségletét, de megtörténik, hogy abból a kevésből is hiány és ilyenkor ha nem akarja, vagy nem tudja pénzzel beszerezni juhanyagát, meghívja báránykalákára szegénységéből azokat, akikről tudja, hogy hajlandóknak egy-egy bárányt neki is és megjelenteket megtisztelti módja és módja szerint vacsorával. Hasonló módon kaláka és pityóka vivő kaláka is tűzifával, vagy pityókával segíti az arra rászorulókat és ez utóbbiakat akárhányszor meghívás nélkül is rendezik a rászorulókat fölsegíteni, vagy bármi formában élvezett segítség viszonzására. A tűzkárosultakat az új fészket rakó gazdákat a vivő kalákával segítik.

Minthogy ezen kalákák meglehetősen anyagi támogatásban részesítik a rászoruló gazdát, nem csodálkozunk, ha ezen szokásunkat hamar *eltanulják azok is, akik viszontszolgáltatásra nem érzik kötelezve magukat.* Ezek nagyon jól tudják, kiket kell meghívniuk, hogy a kaláka minél nagyobb haszonnal záruljon. A meghívottak pedig későbbi zaklatások elkerülése végett eleget tesznek a meghívásnak, de hogy mit éreznek belől és mit kívánnak magukban az ilyen zsarolóknak, csak ők tudják. De nemcsak kalákák rendezéséből húznak hasznot, hanem fölkeresnek minket mint vevőket, ha valami eladni valónk van és *el adjuk nekik olcsóbban, csak hogy magunkra ne haragítsuk őket.* Némelykor rendeletet kapunk, hogy bizonyos mennyiségű fát szállítsunk be valamelyik közhivatalnak és az általuk megállapított ár még a fuvardíjat sem fedezi. Csépléskor mindenféle gabonából és minden községben akkora mennyiséget követelnek ingyen a cséplőgéptulajdonosoktól, hogy azok szinte eleget se tudnak tenni a rendelkezésnek, pedig éppen emiatt elég nagy vármot vesznek a gazdáktól.

Ezek a különös módjai a javainkból való részesedésnek. Ez a mód azonban egy cseppet sem alkalmas az előjárói tisztelet és tekintély föntartására.

Egy öreg csiki székely.

Művelődési mozzalmak.

A köpeci műkedvelő ifjuság, április 12-ike estéjén, templom javítási alapra jól sikerült szinelőadást rendezett. Előadásra került a „Betyár kendője” című népszínmű. Az érdeklődés oly nagy volt, hogy a nagy községközi tanácskozó terem alig volt képes befogadni a megjelenteket. Mindenik szereplő pompásan játszotta meg a maga szerepét, s méltán megérdemlik, hogy nevük megörökíttessék. A szereplők ezek voltak: Benedek Jolánka, Balázs Tilduska Varga Nusika, Bocz Ida, Benkő Irén, Bíró József, Guzs Mihály Pap Ferenc, Pap József, Benkő Samu, Benedek Péter, Sebestyén István, Egető András, Sebestyén Géza, Egető József, Bocz Péter, Csiki Sándor, Benkő Vilmos, ifj. Csiki Sándor. Minden szereplőt hálás köszönet illet, de hálás köszönetet érdemel főleg a két felekezeti tanító, Gáspár Vilmos és Nagy Piroska, akik fáradhatatlan buzgóságukkal létrehozták ezt a kellemes és az egyháznak

nézve hasznos estélyt. A tiszta jövedelem 6000 leu volt. Ugy a közreműködőknek, mint a résztvevőknek, az estély anyagi, de főleg erkölcsi sikeréért hálás köszönetet mondunk.

Kultur élet Magyarhermányban. A Hargita alján a Barótpataka mellett fekszik ez a tiszta székely község, melynek tanulni, önmagát képezni vágyó ifjusága a korcsmázás, duhajkodás helyett színdarabok tanulásával tölti szabad idejét. Ez évben már két népszínművet adtak elő. Február 24-én a „Piros bugyelláris”-t s április 13-án a „Betyár kendője”-t. Mindkét előadás szereplői jól magállották helyüket. A Betyár kendőjében a betyár nehéz és hálás szerepét Balog Sándor alakította egyszerű, székely falusi legénytől nem várt, kiváló eredménnyel. A női szerepekben Baló Pető Anna, Szakács Mária, Csog Mária, Zsigmond Lujza és Pető Ilona játszottak, mindannyian elismerésre méltóan. De jók voltak a férfiszereplők is, u. m. Német Lajos, Baló András, Balog Lajos, Rebeka Jenő, Német Árpád, Baló János, Pető József Ilyés, Tókos Bandi, Pető József és Szabó József. A betanítást és rendezést dr. Polonkay Tivadar református lelkész végezte.

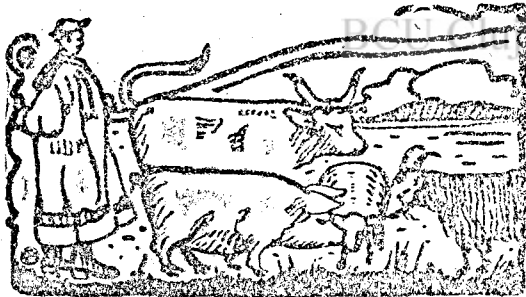
A mezőzáhi ref. ifjusági egyesület április 13-án, megérdemelt, szép sikerrel zárult műsoros estélyt rendezett az iskola helyiségében, melyen nemcsak a község lakosai jelentek meg felekezeti különbség nélkül, de a vidékről is sokan eljöttek, akik az eddigi jó hírű záhi műsoros estélyeken részt vettek. Akik ott voltak a minden várakozást kielégítő s az eddigiekhez méltán sorakozó estélyen, beszédes bizonyosságát látták annak, hogy a mi ifjuságunk nemcsak a „tánc”ban leli kedvét, hanem szívet lelket nemesítő kulturmunkát is tud kifejtetni, amellyel magának szórakozást és becsületet, embertársainak örömet szerez és az egyház s iskola javát is előmozdítja. A szépen megindult ifjusági munka Nagy Ferenc kántor tanító érdeme, aki nagy buzgósággal s igazi rátermettséggel készítette elő s rendezte a változatos műsort, amely 2 vígszínjátékból, szavalatból, tréfás dialogból s énekszámából állott. Az estély főszereplői körül méltán kiemelendők: Albert Ágnes, Fogarasi Eszti, Incze Ágnes, Fejér Mária, id. Bálint István, Albert Sándor, Bálint Zoltán, Fejér János, Kocsis Ferenc, Fejér József, Nagy György, Nyág Márton, Szántó Sándor és Fogarasi Misi. A műsor után reggelig tartó tánc következett, melyen az ifjuság példás fegyelmellettiségről tett bizonyosságot. Az estély az egyháznak is jelentős anyagi sikert hozott.

Műkedvelői előadás Misztótfaluban. A misztótfalu-i iparos ifjuság, mint műkedvelők társulata már több

izben adta fényes tanujelét kulturális érzékének; így a közelmúltban előadták: A „Csikós“, majd a „Legény bolondja“ c. népszínműveket. Most közelebből, április 12-én pedig a „Betyár kendője“ c. népszínművet adták elő. A szereplők mindnyájan a közönség osztatlan tetszését és teljes elismerését vívták ki. A fényes erkölcsi sikert méltán követte az anyagi siker is, mely igen szép összeget juttatott a „ref. egyház Harangalapja“ javára, mely célra már eddig több mint 10 ezer lejt juttattak műkedvelő ifjaink. A színelődés után Szalontai Juliska tartotta kedves derűtségben a közönséget a „Szórakozott kisasszony“ c. monológ temperamentumos előadásával. A rendezés munkájáért pedig illesse méltó köszönet Szőlősi Gyulát, ki e mellett még a diszketet is maga állította elő. De köszönet a hálás közönségnek is, mely az igazán váratlan anyagi sikert szép felülfizetéssel is gazdagította.

Ne várja meg, míg sertése, juha, szarvasmarhája beteg lesz

Betegség ellen mentesítheti állatát DÁVID ELEMÉR
15állatorvos törvényesen védett

„DESINFECTOR“

táperős védszerelnek használatával.

Nincs többé sertésvész, szájfájás, májméreg! E védszerek kaphatók minden községben kereskedőknél, 1/4 kilós doboz 20 Lei utasítással. Kereskedőknek 20 doboz 300 Lei előre beküldéssel, vagy 320 Lei utánvétellel hármen-tesztelve küld.

Soós és Társa

Targu-Mures — Marosvásárhely,

Kiss Ernő-utca 2. sz.

Kendelésnél pontos címet (megye, u. p.)

Ha finom cukorkát akar,

kérjen

MELISSÁT!

Cluj. Telefonszámok:
6-48. és 6-64.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLET

A trágya a gazdaság oroje!

Az országok lakosságának, — a falusiaknak éppen úgy, mint a városiaknak, — a mezőgazdaság szolgáltatja az erőt: a kenyeret, a húst, a tejet, a tojást, a zöldségeket. A mezőgazdaság pedig a trágyafészekből meríti az erejét ott is, ahol bőségesen használják a műtrágyákat.

A trágya a gazdaság éltetője. Trágya nélkül előbb utóbb kimerül, terméketlenné válik még a kanaán földje is. Amelyik gazda nem igyekszik sok trágyát gyűjteni és nem tudja, avagy nem akarja megfelelő módon jól kezelni, amit gyűjtött: az a gazda soha nem fog gazdaságában megerősödni, gazdaságából vagyonosodni, boldogulni.

Számtalan próba bizonyítja, hogy a rosszul kezelt trágya félannyira sem tudja a talaj termőerejét gyarapítani, mint a helyesen kezelt. A trágyafészeknek csufolt helyen széthányt, kiszáradt, megpenészedett, esőtől kilugozott trágyának eltűnik az ereje; a levegőbe száll egyrésze, másrésze kifolyik az ut árkába, szégyent hozva nemcsak a gazdára, hanem az egész községre is.

A trágyát csak jó móddal elkészített trágyafészekben lehet jól kezelni. Mivel az év mostani szakában a trágyát már mind kihordotta a rendes gazda és mivel más elmaradhatatlan munkák mellett is mindig akad egy-egy nap, amikor a trágyafészeket rendbe hozni, jó trágyafészek készítését munkába venni lehet, — leírom, hogy milyen trágyafészeket készítettem annak idején kis gazdaságomban.

Szelid lejtésű domb oldalára kellett az istállót építeni. Elöl lankás, hátul emelkedő a terület. Csak az istálló egyik büttyénél találtam elegendően nagy sik helyet a trágyafészek számára, ahonnan nem félhettem, hogy az aljban levő kutba szivároghat a trágyalé. Ez a hely a lakóháztól is messzebb feküdt, amit a legyek miatt kívántam. Az istállónak azon a büttyén kis ajtót vágattam a trágya kihányására és a vizeletlevezető csatornának is arrafelé adtam megfelelő esést. Jó öt méternyire az istállótól cövekeltem ki a trágyafészek helyét, hogy mind a négy oldalon állhasson szekér rakodásra.

Mivel istállómban 2 igásló, 1 két-éves, 2 csikó, 4 fejős tehén, 2 üsző, 4 boru, 2 igásökör, 2 tulok állott; összesen tehát 16 nagy állat, vagyis számos állat után származó trágyának kellett fészket készíteni a két csikót és

4 borjut 3 számos állatnak véve. Te kintettel arra, hogy a tehenek és a növendékállatok napközben a legelőn tartózkodtak, majdnem 6 hónapon át, valamint számításba véve, hogy nyár szakán is elegendő almon pihentek; egy számos állat után 100 mm. vagyis 10 jó szekér trágyára számítottam. Azért nyit, mert az istállóból kihordott trágyát mindig jól le taposaltam és időnként udvarsepredékkel, az országútról összekapart porral, sáncot takarításból gyűlt földdel, rétegenként betakarai szoktam.

Sok éven át jegyeztem, a leirt módon kezelt trágyából hány szekérral hordottak ki és azt látom, hogy egyre-másra kijön a 10 szekér, egy számos állatra. Jól talál ezzel a trágyatermelés szokásos módon való kiszámításának eredménye: tudniillik az állat elősúlyát — lovat, szarvasmarhát egyre-másra véve — 25-el kell szorozni és hozzáadni a felhasznált alomszalmát. Számos állatra átszámítva istállómban, amint említettem, 16 számos állat állott és felhasználtam naponként egyre-másra 3 kg. alomszalmát. Egy számos állat elősúlyát öt és fél mázsának veszem, sok éven vezetett feljegyzéseim alapján. $16 \times 5,5 = 88$ mázsa, hozzáadva ehez 365 napon át egyre-másra 3 kg. alomszalmát, kikerekített számban 12 mázsát: kijön a 100 mázsa trágya számos állatonként, vagyis összesen 1600 mázsa.

Ennyi trágya elhelyezésére kellett fészket készíteni, ugyanszámba hogy egy négyzet méter területen, egy méter magasra rakott — tehát egy köbméter érett trágya 7 mázsát nyom, úgy földesen, amint összerakni szoktam. Ha tehát olyan magasra rakott a trágyát, hogy éretten egy és fél méter magas legyen kihirdáskor, akkor egy négyzet méter területen tíz és fél mázsát lehet felhalmazni — kikerekített számban 10 mázsát. Eszerint tehát 160 négyzet (kvadrát) méter területre lenne szükség. Mivel azonban a körülbelül decembertől augusztusig gyűjtött trágyát ősszel, az augusztustól decemberig gyűjtött pedig tavasszal szoktam kihordatni és alászántatni, tehát körülbelül 700 mázsát, tavasszal körülbelül 90 négyzet ölnyi terület szántam a trágyafészeknek, 15 méter hosszú és 6 méter széles helyet jelölve ki kis cövekekkel. Azért csak 6 méter szélesre, hogy a közönségen a középről is jobbra-balra hányni a trágyát.

A kicövekelt vonalak mellett, egy szép egyenes barázdát húrtam

jól leeresztett ekével, kifelé forgatva a földet. Ezután a kicövegelt helyet felásattam úgy intézkedve, hogy úgy a két széles oldal felé, valamint a két hosszú oldal felé mélyebben járjon az ásó, tehát, hogy a középről az oldalak felé *lejtessen a terület*, a felásott föld kihordása után. Amikor a felásott föld kihordatott, az eke barázdákból is ügyesen kitarították a földet vaslapátal olyan módon, hogy a barázda tektonos fenekű árok lett és a két hosszú oldalon levő árok az istálló felé lejtett.

A trágyafészek helyét körülfogó ároknak az a feladata, hogy a kiszivárgó trágyalevet a trágyalé kutiba vezesse. Ezt az istállóhoz közelebb levő árok közepe táján ásattam, akkorára, hogy egy nagy petróleumos hordót kényelmesen besüllyeztetni lehessen. Ide vezettem aztán az istállóból a vizeletet is, erős deszkából, fedőlapal készített és a földbe ásott csatornával. A kiásott föld helyébe jó sívály agyagot hordattam, annyit, hogy jól ledöngölve 30 centiméter vastag agyagréteg borítja mindenütt a trágyafészkek fenekét. Ezen a rétegen nem tud a trágyalé a földbe szivárogni, hanem a széleken levő árok felé igyekszik, ahonnan a trágyakutba folyik. Az árkokat patakkövel kiköveztettem, munkák közben próbát tette, hogy jól folyik-e azokban a víz a trágyalékut felé. Ahol a kövezés költséges lenne, az árkokat is agyaggal kell jól ledöngölni.

Szélességében átmetszve a trágyafészket, olyan képet kapunk, amilyent az itt látható rajz mutat. A vastag

fekete vonal a döngölt agyagréteg, két oldalt a kikövezett árok látható. A fészkek négy sarkán, a kut két oldalán, a hosszú oldalakon és a kut átellenében levő oldalon, minden 3 méterre egy-egy erős 2 és fél méteres cölöpöt ásattam be 1 méterre, hogy a szekek ne ronthatassák a trágya levét levezető árkokat. Ahol nem lehet elkerülni, hogy állatok sokat forgolódjanak a trágyafészkek körül, nagyon célszerű lesz a cölöpökre, hosszában, gerendát fektetni.

Dr. Szentkirályi Ákos.

Az első magyar buza szállítmány. Az egyre súlyosbodó lisztinség arra kényszerítette a nagyváradi malmokat és kecskemétiakat, hogy a kormány engedélyével külföldi búzát vásároljanak. Az akció sikerült és az egyik nagyváradi malom részére már megérkezett az első szállítmány: száztizenhárom vagon buza Magyarországból. A buza-behozatalra

vonatkozólag a malomvezetőség a következő felvilágosítást adta: Vásároltunk 113 vagon búzát Magyarországon, amely már meg is érkezett. Legközelebb még 150 vagon buza érkezik Magyarországból és azután még nagyobb amerikai buzaszállítmányok. Az importbuza ára körülbelül megfelel a román buza mai piaci árának.

Kedvező termésjelentések a világpiacról. Legújabb jelentéseink a világ terméskilátásairól a következők:

Franciaország. Az őszi vetés elég jól áll. A tavasziban a kilátás jobb.

Németország. A kedvező időjárás folytán a termés az utóbbi hetekben szépen fejlődött. Hivatalos vetésjelentés szerint az őszi terméskilátás kielégítőnek mondható.

Oroszország. A fagy által okozott károk korántsem oly nagyok, mint azt eddig híresztelték. Ennek ellenére az átlagnál rosszabb termés várható.

Olaszország. Bőséges eső folytán a kilátások lényegesen javultak.

Argentína. A kukorica törése kielégítő mederben folyik. A szép idő lehetővé tette a buza és árpa átszántását.

India. Némi eső, kevés téli kár. A termés jól fejlődik.

Kanadából érkező hírek rendkívül kedvezőek.

Egyesült-Államok. A legutóbbi esőzések következtében a termés láthatóan javult, csupán délnyugaton kellene több csapadék.

Észak-Afrika. A kilátások folytatólag szépen javultak. Különösen keleten volt bőséges eső, de azért az összes részeken szépek a kilátások.

Nagysármási állatkiállítás. Szokatlanul szép kiállítás volt Nagysármáson, különösen az erdélyi magyar marháknál. Sok szép tehén gyűlt össze, mint egy tiltakozáské-

pen, hogy kár kivésni hagyni ezt a szép fajtát. Voltak ezenkívül gyönyörű juhok, jó mangalica sertések s egy pár híres ménes loanyagának jobb időkről beszélt példányai. Mint szomorú tényt kell megállapítanunk, hogy a régi erdélyi marha bika tenyésztői úgyszólván teljesen felhagytak a bika tenyésztéssel. Erős ugyanis a nyugati irányzat hivatalos részről is, pedig nem kellene elfelejteni, hogy *nem* a szarvasmarha, vagy más állatnak a fajtája alakítja át egy vidéknek a gazdálkodását, hanem a fajta alakul a vidék gazdálkodási viszonyai szerint. Aligha nem vissza fogjuk sirni a szép erdélyi fehér marhát.

Heti piac.

Nyersbőrök.

Nehéz marhabőrben nagyon lanyha az irányzat, mert mindenütt vannak belőle készletek. Az árak teljesen vál-

tozatlanok. Pittlinget könnyen lehet elhelyezni és nem egyszer olyan árat fizetnek érte, amely mellett feldolgozása nem fizetődik ki. Közepes minőséget nem keresnek és legjobb esetben a régi árakat lehet velük elérni. A régi királyságban és Besszarábiában mindennél vannak készletek. — Borjubörben a múlt hónap erős haussemozgalma után nyugodtabb lett az üzlet, a gyárak igyekeznek szükségletüket megfelelő áron olcsóbban fedezni. A színes box szezonja elmúlt és a gyáraknak nem fizetődik ki fekete áru előállítás. Általában 5 százalékkal olcsóbban lehet vásárolni. — Lőböröket vásárolnak gyakran 5—10 százalékkal a múlt havi árak fölött. — Báranybörben nagy a kereslet. Ezeket nemcsak belföldi feldolgozásra, hanem exportra is keresik, amiért erős üzletre van benne kilátás. — Juhbörben majdnem semmi készlet sincsen s ezért rendkívül magas árakat követelnek. Dobrudzsa szarított, sózott cigájáért 85 leit is kérnek. — Kecsbörben nincsen kereslet, az árak változatlanok.

Maximális hus árak.

Kolozsvár. Marha 28—30, szopóborju 26—32, növendékborju 28—36, sertés 42—46 lei.

Nagyvárad. Marha 29, borju 32, sertés 38, zsir és háj 66 lei.

Temesvár. A május havi husárak Temesváron a következőképpen lettek megállapítva: Marhahus 32—34, borjuhus 44—46, sertés hus 40, zsir 60, báranyhus 32—36, juhhus 14—16 lei kg.-onként.

Brassó. Marhahus levesnek 26—28, marhahus pecsenyének 36—40, sertés combja 42—46, zsirszalonna 70 lei kg.-onként.

Székeludvarhely. Marhahus levesnek 25, marhahus pecsenyének 25, sertés combja 36, zsirszalonna 56, zsir 76 lei kg.-onként.

Állat-árak élőszuliban.

Kolozsvár. Marhahus 20—23, sertés hus 36—44 lei kg.-onként. Szopóborju darabja 1000—1500 lei, kb. 40—45 kg.-os.

Nagyvárad. Marhahus 18—22, borjuhus 24—26, sertés hus 36—40 lei per kg.-onként.

Temesvár. Az utóbbi időben rohamosan felszökött az élőállatok ára; marhahus 19—24, borjuhus 30—32, sertés hus 36—40 lei kg.-onként élőszuliban. A feljavult bécsi árak következtében élénk kereslet mutatkozik exportmarha után.

Brassó. Kilogramm árak leiben: Exportbőr 25—27, sertés 36—40. Darabszám leiben: Igásokör 7—10000.

Székeludvarhely. Exportbőr párja 60—80000, igásokör párja 30—40000 lei, sertés darabja 3500—7000.

IPARI ROVAT

Bérharcok idején!

Ha végignézem a lóto-futó emberek nagy tömegét, amint a kenyérért harcolnak, nem látok egy nyugodt arcot, nem látok egy biztos mozdulatot. Minden ember csak a *mának* él, senki számítása nem biztos elhatározásában, mert hiszen nem tudhatjuk, hogy mit hoz a holnap. Békében minden iparos és kereskedő tervszerűleg dolgozott, mert soha, semmiféle törvénytelen és igazságtalan támadásnak nem volt kitéve. *Ma senki sem biztos*, hogy melyik órában teszik ki üzlet- vagy üzemhelyiségéből, dacára annak, hogy a törvény oltalma alatt állunk. De nincs olyan eset, amelyben ugyanazt a törvényt kétféleképpen ne magyaráznák, és alkalmaznák. *Ma senki sem tudja*, hogy miért kell ipara után olyan adóösszeget fizetnie, amelyet a legjobb akarat mellett is csak kölcsönpénzből fizethet ki, de a mai munka-alkalmak mellett munkája jövedelméből soha.

Természetesen ilyen sötét vigasztalások mellett egy iparos és kereskedő sem ambicionálja munkakedvét és még kevésbé tőkebefektetéseit. Hanem egyszerűen *adok-veszek rövid módszerével* dolgozik ma mindenki. Aminek következtében világos, hogy sem iparunk, sem kereskedelmünk nem erősödhetik, hanem csak gyöngülhet és mind bizonytalanabb és bizonytalanabb állapotba kerül.

Tehát a legkedvezőtlenebb gazdasági körülmények közt, amikor az üzleti élettelen és pangáson kívül még más bajok is fenyegetik iparunkat, a lehető legnehezebb a helyzete, úgy a munkáltatóknak, mint a munkásoknak. A kenyér, a liszt és általában mindennek az ára csak növekedő irányzatot mutat. Elsősorban a *munkás* érzi a szükség hiányát, hogy keresetéből nem tudja fentartani sem magát, sem családját. A munkabér csupán a legnélkülözhetetlenebb szükségletét, a táplálkozást fedezi. Amiből kifolyólag több keresetre, több pénzre van szüksége, amely igényüket a munkaadókat rendszeren olyan időpontban szokták érvényesíteni, amikor több munkaalkalom van (p. u. pünkösöd előtt) és így sikereiket rendszeren biztosítják az eredményben. Igen ám, de ma már más a helyzet. Köztudomású, hogy minden iparág munkahiányban szenved, úgy, hogy a munkások erélyes és nagy követelésekkel nem léphetnek föl, mert követelésük, illetve kérésük úgy sem sikerül. Azt jól tudjuk, hogy a legtöbb bérharc eredményesen végződött rendszer viszonyok közt, mert ha a munka-

adó szorult, a munkások kívánságát teljesítette, mert annak terhe amúgy sem hárult az ő rovására. A munkaadó mindig a fogyasztó közönségre hárította rá a többletet. De ma ezt sem lehet egykönnyen megtenni, mert a fogyasztóközönség legnagyobb százaléka az értelmi osztályból kerül ki, már pedig ezek ma oly lehetetlen módon vannak fizetve, hogy az egy élelmezést kivéve semmi más szükségletüket nem tudják rendes módon kielégíteni, aminek következtében egy nagy fogyasztó közönség tűnt le a piacról, aminek hiánya aztán érzeteli hatását, úgy a munkaadók, mint a munkások részére.

A jelenleg megindult bérharcok igen szerény jellegűek, a követelések nem nagyok, úgy, hogy a jelenlegi rossz körülmények közt is, remélhetőleg minden munkaadó méltányos lesz és az ellentétek békés megoldása útján mindkét táborra egy kielégítő kollektív szerződés jön létre, amelyben az igények, ha nem is lesznek kielégítve, de a méltányosság meg lesz, ami a mai súlyos viszonyok közt mindesetre eredmény. A körülményekért pedig kizárólag a kormány a hibás, hogy szerencsétlen rossz rendszerével teljesen megölte Erdély és Bánát iparát. Mert bármilyen erősek is voltak régen a bérharcok és bármilyen nehéz áldozatok árán is érték el sikereket a munkások, mégis csak jobb viszonyok voltak, mert volt munka és volt élet, de ma már csak a mult gazdagságának foszladozó emlékei idéződnek fel az enyészett szárnyán, amely eszünkbe idézi, hogy milyen szépen fejlett ipar volt itt hajdan és milyen nincsen ma. Ez pedig tisztán annak a szomorú következménye, hogy nem szakemberek hozzá nem értő módon, a liberális politika receptje szerint intézik, azaz kezelik Erdély iparát, amely recept szerint kizárólag csak a halál következhetik be.

Dr. Veress Endre.

A regáti és erdélyi kisiparosok az új ipartörvényért. A regáti és erdélyi kisiparosok megállapodásra jutottak abban, hogy közösen fogják előkészíteni az új ipartörvénytervezet alapfeltételeit. A közösen kidolgozott tervezetet aztán előterjesztik egy későbbi időpontban Brassóban megtartandó iparos kongresszusnak, amely kongresszusra az ország összes ipartestületei és ipari alakulatai meghívottnak. Ez a kongresszus fog határozni aztán a kérdésben, hogy így az érdekeltség minden rétege kívánságait lehetőség szerint érvényesíthesse. Ami a tervezet vezető elveit illeti, az egész ország kézműiparosai meggyeztek abban, hogy tartassék meg az Erdélyben még érvényben levő ipartörvény, melyet

a változott viszonyokhoz képest kell módosítani. Az új törvénytervezet szerint az Ipartestületeknek mint Iparhatóságoknak fenntartása, sőt egyes ügyekben a működési körüknek kiterjesztése szintén egyik fontos alapelv.

A védjegyek becserélése. (Mon. Of. 74. sz.) Az ipar- és kereskedelemügyi miniszterium 1925. március 28-iki 26.861 sz. rendelete szerint a védjegyek és egyéb jegyek becserélési határideje, melyeket jelenleg az erdélyi és a csatolt területeken levő gyárosok alkalmaznak, 1925. október 1-ig meghosszabbított.

Hivatalos ünnepek. A minisztertanács határozata szerint magánosokra (vállalato, műhelyek, üzletek stb.) vonatkozólag a saját vallási ünnepeiken kívül a következő kötelező hivatalos ünnepek vannak érvényben: Május 10, függetlenségi és egyesülési ünnep, és május 28, a háboruban elesett hősök emléknapja.

Valuta-jegyzések.

Kolozsvár, 1925. május 16.

1 dollár	=	215—	lea
1 font sterling	=	1042—	"
1 svájci frank	=	41'70—	"
1 francia frank	=	11'30—	"
1 lira	=	9—	"
1 aranymárka	=	51—50	"
1 cseh korona	=	6'42—	"
1 dinár	=	3'40—	"
1 osztrák shilling	=	40'50—	"
330 magy. korona	=	1—	"

Figyeljék meg!

Tegyen kísérletet

Lactil tejjel

melyből néhány csepp elegendő 1 liter tej megalkotására. Kapható kisebb-nagyobb mennyiségben a főraktárban.

Dr. BIRÓ gyógyszerész,
Cluj—Kolozsvár.

Babós és Társai

vaskereskedés
Regina Maria
21. sz.

Legjobban felszerelt gazdasági gép, eke, borona és alkatrészraktár, vadásztöltények.

MULATTATÓ

Levél Szlovénzkóba.

Megtagadtak tetőled kis Fiam,
Kicsi kezedet többé el nem érem,
Hiába minden utánadmenésem.

Idegen föld, mely téged felnevel,
És lelkedbe lop száz idegen álmot
Felém zengi majd te magyar sirásod.

Mert a szívednek ez a muzsikája
S álmok után epedni szüntelen
Mint a magaméban is érzem.

Ne jöjj, ne törj te én utánam
De mégis hagyok valamit Reád:
Ha felzudulsz, hogy hülsen volt a sorsod,
Magyar imára csittuljon a szád,

Ezt hagyja Neked örökül — Apád.

(Lecsmér), *Maksay Vince.*

Tapasztalatok egy fájós fog körül.

Második közlemény.

A Laci gyerek a fogfájás kínjaiban elszalad hazulról, egy ház előtt összeesik. Anyja haza akarja szállítani, de Szilajné bevezeti a házba és orvosságot ad neki — fogfájás ellen. Ijedelem a fogorvos előtt.

— No ülj le ide, Laci, — pihend ki magad, hozom az orvosságot.

Igy szólt Szilajné s egy pléhdobozból szegfűszeget vett elé, melynek hegyesebb végét Laci fájós fogába igyekezett beilleszteni. A dolog nehezen ment, a szegfűszeg vége ugyanis vastagabb volt, mintsem elfért volna a fog rossz részében. Ezért késsel megvékonyította s úgy helyezte bele. A vén Kelemen meg nem állotta szó nélkül:

— Nem ér az semmit! Rakhatja egyiket a másik után! Legjobb orvosság a „hideg vas”, attól biztosan eláll a fájás...

— Dehogyan nem ér, dehogyan nem ér! Csak jó szegfűszeget kell használni, aminek van ereje! — felelt vissza Szilajné.

És csakugyan úgy látszott, hogy egy idő után a fogból kiállott a fájdalom, mert Laci megcsendesedett s a lánán, amelyen ült, elszendergett.

— No látja, látja Kelemen! Ha nem szüntelné a fájdalmat, nem tudna elaludni.

A vén Kelemen azonban, megfigyelve azt, ravaszul vigyorgott. Nemsokára megszólalt:

— Nem igazi alvás az! Nem veszik észre, hogy milyen nyugtalanul alszik s hogyan hánykolódik?

A Laci csakugyan ide-oda forgolódott a lánán s nagyokat nyöszörgött. Egyszer aztán kezével el kezdett hadonászni. Az álombeli nyugtalanság mind jobban-jobban fokozódott, majd az alvó éles sikolyt hallatva, a falba vágta kezét, mire fölébredt. Hirtelen fölugrott a lánáról s rémült arccal kezdett ide-oda szaladgálni a szobában. Majd kitérte száját, fogához nyulti s a kissé megduzzadt szegfűszeget kivette belőle s földhöz csapta.

— Miért haragszol, Laci? Álmodtál valamit? — kérde anyja.

— Azt álmodtam, hogy a fogam nagyon fáj s apám elvitt az orvoshoz, aki ki akarta húzni, de én hasbalöktém!

— Na, most láthatja, hugomasszony, hogy mit ér a szegfűszeg! — mondá vigyorogva Kelemen. — Még egyszer mondom, hogy legbiztosabb ellenszer a „hideg vas”!

... Tamás gazda, amint Julis asszony elindult Lacit megkeresni, ágyba vetette magát s jóízűen elaludt. Körülbelül 3 óra hosszat aludhatott, amidőn Julis asszony hazaérkezett Lacival. Azonban hazajövet a szél igen megkínította a fájós fogat, mert mint hegyes tű szurkálgatott bele s aztán a fog „megbolondulását” eredményezte vala. Hej pedig ennél keservesebb valami alig van a világon! E „megbolondulás” egyik percben azzal kecsgetteti az embert, hogy kiáll a fájdalom, a másik percben azonban egy lüktetészerű és gyorsan fokozódó fájdalmas nyillalás hatol az agyvelőbe s azt villámgyorsan felszántja, mire az ember önkénytelenül fejéhez kap és összeszorítja, nehogy a heves lüktető nyillalások a koponyacsontokon véletlenül áthaladva, a levegőbe jussanak... El lehet gondolni, hogy amidőn Laci ilyen állapotban hazaérkezett, minő ordítást viitt véghez. Nincsen olyan mélyen alvó ember, akit erős fogfájásban szenvedő ordítása fel ne verne álmából. Így járt Tamás gazda is, ki mély álomba volt merülve. Felébredt tüstént a keserves sirásra. Az alvás lecsillapította idegeit s bosszúság helyett szelidséggel paitant föl az ágyból. Odament fiához s így szólt hozzá:

— Látod, fiam, ha szót fogadtál volna nekem, már nem fájna a fogad. De még most sem késő! Hát jössz-e velem?

— Megyek, édes apám, mert tovább már nem tudok túrni!...

... Nagyot bámult Julis asszony a hirtelen változáson. Bámulta férjét, ki kedvesen beszélt Lacihoz, de csodálta fiát is, aki ráállott a „vásárra”. Pár perc múlva a szekér előállott.

— De cudarul fuj a szél! — mondá Tamás gazda, amint betoppant a szobába.

— Azért bonyáltam be a fejét ezzel a nagy kendővel, hogy megóvjam tőle!

— Jól tette! Nahát gyere, Laci fiam, induljunk!

Az országuton gyorsan haladt Tamás gazda szekere. Jó lovai voltak s ő maga kitérő kocsis volt; szakértő volt a gyeplő kezelésében. Nem kellett neki ostor, hogy lovait csipkedje unos unatalan. Az ostor csak a tempó szabályozását célozta. Két lova úgy volt be-tanítva, hogy az ostorcsattogtatás gyorsította vagy lassította lépéseiket. Most is egy óra lepergése alatt megtették a 16 kilométeres utat és beértek Szeredára. Még csak nem is prüszköltek nagyokat.

— Legjobb lenne, ha behajtanánk az udvarra, — szólalt meg Julis asszony, ki a világért sem maradt volna otthon, midőn Tamás jóindulatáról meggyőződött.

— Én is úgy gondoltam!
És midőn a fogorvos háza előtt megállította lovait, kinyitotta a kaput és behajtott az udvarra.

A fogorvos várószobájában több beteg szorongott. Tamás gazdának legjobban megragadta figyelmét egy 40 év körüli férfi, aki ugyancsak me-lengette tenyerével arcát, pofabőrét rányomva a csontokra. Leste a pillanatot, hogy megszólíthassa. Amint egyszer aztán az említett férfi bizonyos morgás-féjét hallatott, mely nyilván fájdalomnak volt kifejezője, e szavakkal szólította meg:

— Ugy gondolom, kegyelmednek nagyon fáj a foga!

A megszólított erre tenyerével szája felét eltakarva, így felelt:

— De még cudarul! Alig várom, hogy bemehessek! A „hideg vas” majd kiveszi belőle.

— Mégis csak pizsokság, hogy egy vacak csont így tudjon fájni! Hál' Istennek, magam sohasem próbáltam. Oly erősek fogaim, hogy még a csontot is kettéharapom!

— Boldog ember!

E pillanatban kinyílt az ajtó s a kijövő másnak adott helyet. A fogfájós férfi törtetett be. Tamás gazda az ajtónál huzódott meg, kilesni az ordítást, amennyiben a foghuzást másképp el sem tudta képzelni. De semmit sem hallott. Kíváncsiságát csakhamar kielégítette a nyugalommal pár perc múlva feléje forduló férfi, megmutogatván kihuzott fogát s magyarázván a gyökerek kanyargós voltát és hosszúságát.

— Átkozott egy fog! Kalapáccsal verem széjjel! Még hogy emiatt nem aludtam!

— De hát aztán fáj-e a húzás?

— Egy cseppet sem! Az orvos el-érzéstelenítette teljesen. Manapság már így huzzák a fogakat. Kegyelmed még ezt sem tudja?

— Nem volt szerencsém még magamnak próbálni. De a dolog érdekel, mert a Laci fiamat is azért hoztam ide. Ki akarom huzatni egyik fogát!

A betegek egy része unta a csevegőket s szemrehányó pillantásokkal kísérték. Jó részük ügyet sem vetett rájuk; nyugodtan ültek helyeiken, egyikük-másikuk olvasgatott is az ott levő különböző lapokból, képes újságokból, amint az mindennapos a fogorvosok várószobájában. De tüstént nagy változás történt. Amint Tamás gazda kiejtette száján, hogy fiának fájós fogát kihuzatni jött ide, a Laci, megértvén jól a helyzetet, anyjába csimpaszkodott és elkezdett bögni. Valósággal skálákat játszott, ami a betegek füleit nagyon kezdte sértegetni. A bögés tetőpontra hágott, midőn nyílt az ajtó s a fogorvos fehér köpenyben megjelent az ajtónál. A Laci úgy vélte, hogy most őt viszik be. Amint az orvosra rápillantott s annak nézésével szemközt találta magát, hirtelen megveitette lábát, el kezdett ordítani, kapálózni, rugdalózni, mire a betegek mindnyájan megmozogtak helyeiken. Az orvos, látva a gyermek kétségbeesését, szelíden szólott hozzá:

— Hát ilyen legény vagy te! Ne ordíts, fiacskám, nem szabad itt úgy lármázni! Jöjj be szépen, nem bántalak! Meglásd: nem lesz semmi bajod!

No még csak most kezdődött el a birkózás. Laci hősiiesen védte magát. Tamás gazda kezdett vörösödni s valóságos szegyenpir futott végig arcán, midőn Laci egy ügyes fordulattal lábai között kisiklott kezeiből. A betegek egy része jól mulatott a jeleneten, sőt a 40 éves férfi is, aki még mindig nem távozott el, jóllehet ügye már el volt intézve. Az orvos látva, hogy itt egyhamar nem fognak boldogulni, egy dagadt arcú nőt hívott be. A beteggel az orvos sok időt tölthetett el, mert a fogától megszabadult férfi is meguntta annak kivárását és távozott, Lacihoz ily szavakat intézve:

— Ne félj, öcsém! Nem fog az fájni, lásd, az enyém sokkal nagyobb, mint a tied és mégsem fáj!

Délután 5 órára járt már az idő, midőn a fogorvos várószobájában magára maradt a Bükkös család. Az orvos minden beteg után megkísérelte beteretelni Lacit, de az mindig ellenkezett. Így maradt aztán utolsónak Bükkös Laci.

(A történet folytatódik.)

Dr. Gergely Endre.

Források megbecsülése Székelysomboron.

A zsombori ifjuságnak ősi népszokása az ugynevezett „kútásás“.

Tavasszal, midőn az áldott nap a tavaszi vetést kicsalja a föld mélyéből s munkára szólítja a földmives embert, akkor érkezik el a kútásás ideje. A néhez mezei munka s a nap forró sugarai a nagy melegben kiszáritják a munkás emberek torkát s egy-egy korty friss víz a korondi korszóból üdítőleg hat gazdagra és szegényre, fiatalra és öregre egyaránt. Szerteszét a határon a jónál-jobb források szolgáltatják nyáron a munkás emberek részére a friss vizet s hogy ezek el ne posványodjanak, hanem mindig jóízű friss vizet szolgáltatassanak, erre való a fent említett népszokássá vált kútásás, amelyet röviden a következőkben írok le:

Május elején a konfirmált legények egy előre kitzűzött alkalmas napon az „öreglegény“ (legénybíró, vagy ifjusági elnök) meghívására kútásás végett összegyűlnek az „Ifjusági Otthonban“. A furni faragni tudó legények balával-furóval és vésővel, mások ásó kapa és lapáttal felszerelve jelennek meg. Az öreg legény határrészek szerint több csoportra osztja hadseregét s minden csoportnak kijelöli a megtakarítandó kútakat. Minden csoporthoz szakértőt is oszt be, ki a munka műszaki részét végzi.

Csoportonként, énekszó mellett vonul aztán a legénység ki a határra, hogy az elposványodott mezei kútakat újra rendbe hozza.

A megjelölt kúthoz érve, az „apró mivesek“ a kútat újra kiássák, illetve az iszaptól megtakarítják. Ezalatt az ácsmester egy kapuszerű, ívalaku kis keretet készít. (Legtöbbször már otthon elkészítik s készen viszik ki.) Ezt a kút alsó széléhez felállítják. Erre erősebb faágakból kifaragott gerendákat fektetnek s a kútat fagalyakkal, majd gyepetgákkal is gondosan befedik. Ez arra való, hogy árnyékban a kút vize nyáron is hűvösön maradjon s hogy azt minden szélhordta piszok be ne rondítsa. Az állvány csinosságára nagy gondot fordít a legénység. Némelyik önértesebb főmunkavezető a saját nevét és az évszámot is rávési az állvány homlokára.

Gondosságra és jó izlésre mutat az is, ha a mezei kútat bodzafacsóból készített csorgóval látják el, mert így merítés miatt nem zavaródik fel a kút vize. Az ügyes pallér néha a kút elejét még ki is kövezteli, hogy az sáros ne legyen. Így száz módot találnak ki, mivel ügyességüket kimutathatják.

Rendre mennek forrásról-forráshoz, míg azokat mind rendbe nem hozzák.

Elvégzett munka után énekelve visszatérnek az „Ifjusági Otthonba.“

Ezalatt a „nagyleányok“ (hajadonok) sem pihennek. A leánybíró őket is munkára szólította. Nagy sütés-főzés van az „Otthonban“, mert hát fáradtan és éhesen jönnek majd a legények a kútásásból s a nő hivatása az, hogy a férfi vezéres homlokát puha kézzel letörölje s éhes gyomrát izletes étellel kibővítsse. Készül is olyan puhabélű, friss kenyér, mint a hab s olyan báránypajzós, hogy még az utonjáró vak koldus is nyalná utána a száját.

Lakomán után táncra perdül az ifjuság, mert hát a szagát a mór éreztette s a há csak a felkelő öreg nap vet véget a „kútásásnak.“

Régen, mikor az emberek még önzetlenebb életet éltek, őseink jó előre gondoskodtak arról, hogy a fiatalok fáradsága jutalom nélkül ne maradjon. A községi malomból szerződésileg egy véka finom liszt járt a kúttakarítóknak, a községi juhász meg egy kövér kosbárányt, a községi korcsmabérlő pedig egy veder bort tartozott e célra kiszolgáltatni. — Későbbben, mikor már önzőbb lett a világ, s a pénz beszélt, a községi pénztár fedezte a kúttakarítással felmerülő költségeket. Sajnos, ma már a nagyon is takarékos községi sáfár azt is kiszámították, hogy ha közmunkával takarították a mezei kútakat, még pénzbe sem kerülne s emiatt ez a szép, ősi és hasznos népszokás Zsomboron is kihalt félben van s majd csak a varjúk kárognak utána a templom fedeléről, hogy: „Kár! Kár! Kár!
Ráther Vilmos.

Kedves tanítványom érdekes cikkéhez a következőket jegyzem meg:

Kár igazán, hogy az ilyen nemes népszokások „divatból“ kezdenek kimmenni. E tekintetben a nép vezetői sokat tehetnének, mert valóságos csapás fajunkra, hogy a testet-lelket erősítő hagyományok, melyek az alkotással vannak egybekötve, lassan-lassan eltörölnének rólunk. Elég baj, hogy ép azok a népszokások nem mennek ki „divatból“, melyek rombolással vannak összekötve. Ott vannak szomorú példaként az u. n. fogadtatások alkalmával díszítésre (II) kivágott fiatal fák, főként erdei fenyők ezrei! Ehhez sorakoznak a májusfák, egyes vidékeken az elhalt fiatalok sírjához tűzött fiatal fák ezrei!

Csupa rombolással összekötött hagyományok. Nagyon szép s közgazdasági érdekekkel ügyesen összeegyeztetett mozgalom volt az emléktűz ültetése. Az ötlet azonban, ugyilátszik, mivel azok hatósági intézkedések voltak, nem valami mélyebb hatást váltott ki s más tere nem vitték át! Pedig a népszokásokat valahogyan az alkott munka körébe kellene állítani.

Hirdesszen lapunkban!

Egy hirdetésre kilencvenhárom érdeklődő jelentkezett eddig kiadóhivatatalunkban.

A kopár területeinken pl. micsoda remek ligetek keletkezhetnek, ha születek, eljegyzések, esküvők, halálozások, különös rendkívüli esetek stb. emlékére fákat ültetnénk.

Minden község egy szép üdülő, szórakozó helyhez juttat Mennyi káros és szemetbántó vizmosás, ronda suvadás tűnne el a vidék látképéből! Az erkölcsi oldalán kívül, mennyi anyagi érték is járna e szokásokkal!

Természetesen a kezdet nehéz, hisz lépten nyomon tapasztaljuk, hogy az útszéli fák, parkosítások az elvadult szokások miatt állandó veszélyben vannak.

Ezért az iskolában kellene megkezdeni a munkát mégpedig úgy, hogy minden gyermek, minden évben ültessen el egy fát az iskolának e célra átadott helyen. Ez volna az igazi fák napja, nem pedig úgy, amint megint csak rendeletre manapság csinálják, hogy határtalan u. n. beszéd s egy eltelt üres nap az eredmény. Ez így tartalomnélküli nesze semmi, fogd meg jól! Talán akad olvasóink közt olyan, aki ezután a fák ültetését rendszeresen életcélul tűzi ki.

Ez az akció végre megoldaná szinte észrevétlenül azt a nagy kérdést is, melyért rég foly a harc, több-kevesebb megszakitással. Ez pedig nem más, mint a mezőségeink kopárjainak befásítása s az aggasztó vízhiány megszüntetése.

Ne felejtjük el, hogy a fával megjelenik az elvesztett víz is s akkor egy hálás korszak átveszi még majd a zombori szép forrás megbecsülését is.

(Székelykeresztúr.) *Bányai János*
tanítóképzői tanár.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

1. Azoknak a viszonteladóknak részére, akik ajánlott levélben megismételt felszólításunkra sem számoltak el, június 15-től a lap küldését kénytelenek leszünk beszüntetni, ezt jó előre bejelentjük, s ezzel a felelősséget magunkról elhárítjuk.

2. Még csak egy hét van a 4000-ik új előfizető beérkezéséig és az 1500 Lei-es sorsolásig: hiszen bár 1 új előfizető bejelentésével azalatt még jogot szerezni rá, hogy a sorsolásban résztvehesen.

3. Mivel minnlevő hátrálékaink igen nagyok s megakadályozzák kis lapunk tervbe vett megnagyobbitását és képekkel való szebbé tételét, bátrak leszünk minden hátrálékos előfizetőnk levélben megkeresni aziránt, hogy az elmaradt előfizetési díjakat beküldeni szíveskedjenek. Tájékoztatásul közöljük, hogy e kiküldendő felhívásunkban a fizetendő összeget mindenkinél a lejárati napjától 1925.

XII. 31-ig számítjuk, vagyis egyúttal kiténteljük a f. év végéig tartó előfizetési díjat is. Köszönet azoknak, akik kérésünket eddig meghallgatva a pénzt beküldötték, s ezzel máris lehetővé tették, hogy lapunk minden hónapban egyszer 16 oldalon jelenhessék meg. Ha mindenki meghallgatna, minden számunk 16 oldalas lenne.

Sz. B. Palanca, Gy. B. Sinfalva, M. F. Magyarózd, G. J. Középlak, R. R. Bél, K. G. Gyalár, G. F. Csikszépvíz, B. I. Vadász, H. L. Lupény, T. M. Etéd, H. I. Belényes, Sz. M. Makófalva, E. D. Genes, T. B. Magyarókerék, Sz. B. Nagysomkut, K. B. Tenke, T. V.-né Dédabsztra, H. I. Bukarest, P. E. Tasnád, K. I. Brassó, Sch. V. Érkeserű, M. M. Csikverebes, K. Gy. Abásfalva, M. Gy. Felsődetreheml telep, P. G. Bihardiözveg, J. K. Szászregén, B. B. Kisbács, J. F. Lupény, Sz. L. Óvári, K. A. Kiskolcs, B. S. Szárhegy, M. M. Alsóboldogfalva, J. M. Katona, S. S. Kisbács, B. F. Csomafalva, K. B. Borbátviz, A. B. Csikszentdomokos, F. M. Felsőrákos, F. I. Medgyes, Cz. K. Kíszenő, özv. B. K.-né Érszentkirály, T. L. Petrozsény, L. I. Csikkozmas, Z. S. Homoródszentmárton, Kr. Zs. Nagytarna, özv. F. F.-né Haldalmás, A. A. Kisborosnyó, B. M. Peténye, Sch. V. Vulkán, M. A. Med-

gyes, G. K. Csikfalva, B. A. Istensegits, B. B. Vajdahunyad, K. I. Teke, B. L. Csejé, V. M. Kalotadamos, R. G. Nagyenyed, M. M. Margitta, Cs. J. Székelyudvarhely, S. F. Gyimes, B. J. Szentegyházassalu, V. F. Vadász.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket, bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

H. Á. Kisiratos. Pénz bejött, könyvek május 8-án kiküldve, írásait örömmel fogadjuk, őszinte köszönet és üdvözet. — *P. P. Csicsókeresztúr.* Kérdéselt kiadtuk szakértői elválasztásra, legközelebb sorra kerülnek, a nyugdíjtörvény már több kiadásban is megjelent magyar nyelven. — *P. G. Patakfalva.* Hálás köszönet, javára írva 50 Lei, rendben 1925. XII. 31-ig, üdvözet. — *Sch. F. Lyndora—Amerika.* A pénzt megkaptuk, a lap továbbra is rendesen megy, ajánlja lapunkat többi magyar testvéreinknek is, őszinte szeretettel. — *L. P. Gyergyóremete.* Gyógynövény magvakat a kolozsvári Gazdasági Akadémia gyógynövény telepen lehet kapni. Most az évad már előrehaladt és több faj magja elfogyott, de másféléket még lehet kapni. Mentha- és Melissa gyűksarjakat még nagyobb tömegben. Zsályamagot, muskotály-zsályá magot, korlandrumot, foeniculumot és benedekfűmagot szlntén. — *R. K. Gyulafehérvár.* Hogy melyik galagonya-faj virága használandó teának az érelmeszesedés ellen? Erre azt felelhetem, hogy eddig csakis a *cseregalagonyaról* vagyis a *Crataegus oxyacanthá-ról* van szó. Az *egybibeszáru* galagonya (*Crataegus monogyna*) talán szintén jó, de az még nincs kipróbálva. Utóbbi 14 nappal később szokott virágozni, mint az előbbi. Az *ötibeszáru* galagonya (*Crataegus pentagyna* W. et K.) inkább csak déli vidékeken terem, míg a *fekete* galagonya (*Crataegus nigra* W. et K.) az alsó Duna szigetein és a déldunai tájon terem, a *piros* galagonya (*Crataegus sanguinea* Pall.) pedig déli Oroszországban és Szibériában honos. A mi erdősegeinkben tehát csak az első két faj található. A virágon kívül a galagonya magja is felhasználható gyógyító tea készítésére. A magot ki kell szabadítani a gyümölcsből és úgy kell megfőzni. A gyümölcs maga a mellett nem játszik szerepet. Megfőzhetjük azt is, mert a gyümölcs a teának kellemes ízt ad; olyan ízű az olyan tea, mint az alma tea. *Dr. P. B. U. I. Ujtasnád.* Nem értjük az elmaradást, nálunk a cím jó, s a lap pontosan ki is ment, a hiányzó számokat pótoljuk, üdvözet. *B. S. Firtosváralja.* A 90 Lei bejött, előfizetés rendben 1926. I. 1-ig, D. J. hasonlóan, üdvözet. — *T. J. Zalánpatlak.* Címe jó, a 100 Lei bejött, előfizetés rendben V. 1-ig, hiányzó számok kiküldve, üdvözet. — *K. I. Marossárpatak.* A küldött 100 Lei III. 13-án elkönyvelve, rendben 1926. I. 1-ig, üdvözet. — *R. I. Szörce.* A 115 Lei bejött, rendben 1925. X. 1-ig, naptár kiküldve, üdvözet. — *Kr. I. Lupény.* Tévedés volt, elszámolása helyes, a 100 Lei-el rendben 1926. I. 1-ig, naptár kiküldve, üdvözet. — *Cs. I. Zabolafürésztelep.* Köszönet, hátrálék 1925. I.-től egész évre 100 Lei, tőlünk a lap pontosan megy, üdvözet.

Felülfizettek a „Magyar Nép“-re:
B. M. Nagyvárád 100 L, K. G. Tasnád 50 L, F. S. Tekerőpatlak 120 L, H. V. Petrozsény 200 L, F. B. Vulkán 100 L, B. K. Szilágyzóvány 80 L, S. L. Szentegyházassalu 70 L, K. L. Görgényzentimre 100 L, S. F. Lupény 200 L. — Fogadják az Ily nemes lélekkel támogatott magyar művelődés nevében elismerő köszönetünket.

Ingyen kapja meg ideai naptárunkat, ha két új előfizetőt szerez!

ANYOSGYÉRESEI
AGYAGIPAR
R. T.

Ajánlja elsőrangú, földgázzal égetett, hornyolt és hódfarku tetőcserepét, normál és németméretű fali- és kúttégiját valamint elsőrendű különböző méretben készült alapcsöveit.

Cég és Iroda Turda-Turda. Tel. sz.: 107.

Apróhirdetések.

A Magyar Nép Kiadóhivatalánál előfizetőink által kedvezményesen vásárolható könyvek (a könyv címe után az első szám a könyv bolti ára, a második az előfizetői ár, ha kiadóhivatalunkban veszik meg a könyvet, a harmadik, ha ajánlva, a negyedik, ha utánvétellel küldjük meg):

Vőfélykönyv, Históriai könyv, Szavalókönyv, Földmérés kis könyve, Bokréta Jókai műveiből 15—10—14—15; Erdélyi Magyar Naptár 20—11—14—15; Betyár kendője 25—20—24—25; dr. Gyárfás Elemér: Bethlen Miklós kancellár 80—60—64—65; dr. Kristóf György: Jókai Mór élete 50—40—44—45; dr. György Lajos: Pásztortűz Almanach 150—100—104—105; Gyallay Domokos: Föld Népe 52—40—44—45; Lakner Ernő: Lelki harmat (r. k. imakönyv) 30—27—29—30; P. Olasz: Világproblémák 50—40—44—45; Benkő Anna: Gyermekek mesék (képes) 70—50—54—55; Jánossy—Tóth: Körbe-körbe (képes meséskönyv) 70—50—54—55; Walter Gyula: Izenet a világnak (versek) 50—40—44—45; Szigethy József: Országos Almanach 250—150—158—160. S. Nagy László: Jókai szerelmei (novellák) 40—30—34—35 L.

Előbbi árjegyzékelnk érvénytelenek.

Cipészek szaklapja megrendelhető Babos Károlynál, Cluj—Kolozsvar, Str. Pata 87.

Eladó 8 H. P. M. szívógáz lokomobil kitűnő karban, üzembépes állapotban, cím: ifj. Szabó Lajos Hodosa—Székelyhódos, u. p. Damieni—Deményháza. Maros-Torda megye.

Csikcsatószege Cetățuia Bors János (Balázs) faragott lából készült cseréppel fedett háza eladó. Könnyen elszállítható, olcsón megkapható.

Oláh Károly nagyenyei róm. kath. lelkész tüdőbaj elleni kipróbált és kiváló gyógyszere az Anti-Phtysin állandóan kapható Osváth gyógyszerterében Marosvásárhely, Szentgyörgy-utca 4.

Szarvaskerepmag, Fehérheremag, Székács-féle nemesített kendermag, Székács-féle nemesített bokor cukor fehér gyöngybab, Bokor, aranyárga hüvelyű Mon d'or bab, Plombált löhere és lucernamag, Fűmagvak,

Kaphatók:

BARÁZDA r.-t.-nál

Târgu-Mures—M.-Vásárhely.
Bürgöncim: Barázda. — Telefon: 65.

Köhögés, Torokfájás, Rekedtség

ellen biztos hatású a legmodernebb összetételű, jóízű és olcsó gyógyszer a

SIROMÁLT

Tartalmaz nemcsak köhögés, rekedtség, stb. elleni gyógyszereket, hanem egy kiváló tápértékű malátakivonatot is, ami által az összes hasonló gyógyszereknél hatásosabb.

**Kapható
minden gyógyszerterében**

Géphajtó köteleket

kenderből és manillából, malomhevedereket, transzporthevedereket s mindenféle gazdasági köteleket és zsineget gyárt és szállít

Cosma János

kötélgyártó

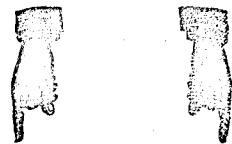
Cluj—Kolozsvar,
Str. G. Tamaş (Galamb u.) 14.

BOGNÁR ÉS SZÁNTÓ

Erdélyi Kereskedelmi Rt.
Kolozsvar,

ajánlja uradalmi palackos fajborait és természetes uton (essencia nélkül) előállított.

egészségre nem ártalmas

„BOGSZA”
likőreit.

HÖNIG FRIGYES REAO

Románia legrégebb és legnagyobb
HARANG ÖNTŐDÉJE

Alapított 1840-ben.

Ajánlja saját találmányú szabadalmazott
HARANGJAIT

a hangok előre való meghatározásával.
Vas harangszerevényeket és vas harang-állványokat. Nemes anyag, nemes művek.

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS.

A kiadásért felel:
PETRES KÁLMÁN
kiadóhivatali igazgató.